

TÌNH HÌNH DỊCH TỄ HỌC BỆNH DO VI RÚT ZIKA

SỞ Y TẾ LONG AN

VI-RÚT ZIKA

Bệnh đầu nhỏ (Microcephaly) và Hội chứng
Guillain-Barré

Tại sao quan ngại?

- Nghi ngờ có mối liên hệ với bệnh đầu nhỏ ở trẻ sơ sinh và hội chứng Guillain-Barre syndrome (GBS);
- Nguy cơ lây lan quốc tế trong bối cảnh sự phân bố rộng của muỗi là véc-tơ truyền bệnh ;
- Chưa có miễn dịch cộng đồng tại những khu vực mới bị ảnh hưởng;
- Chưa có vắc-xin; thuốc điều trị đặc hiệu và các xét nghiệm nhanh.

TCYTTG (WHO) công bố các chùm ca bệnh đầu nhỏ và những bệnh lý thần kinh khác có thể do nhiễm vi-rút Zika là Sự kiện y tế công cộng khẩn cấp gây quan ngại Quốc tế (PHEIC) vào ngày 1/2/2016

Human cases and / or mosquito carriage have been reported in:

Africa - Burkina Faso, Cameroon, Central African Republic, Gabon, Ivory Coast, Nigeria, Senegal, Sierra Leone and Uganda. Asia - Cambodia, Indonesia, Malaysia, Pakistan and Thailand. The Pacific Region - Cook Islands, French Polynesia, Guam, Micronesia and New Caledonia, Easter Island (Chile). Americas: Brazil, Barbados, Bolivia, Colombia, Dominican Republic, Guadeloupe, Guatemala, Guyana, French Guiana, Haiti, Honduras, Ecuador, El Salvador, Martinique, Mexico, Panama, Paraguay, Puerto Rico, Saint Martin, Suriname, US Virgin Islands, Venezuela

Dot Sources: IHR National Focal Points to PAHO-WHO CHA IR AR0 and through the Ministry of Health websites, 2014-2016; ECDC, 2016. Report Production: PAHO-WHO AD CHA IR AR0

© Pan American Health Organization - World Health Organization (WHO) 2016. All rights reserved. The map is intended for general representation of data and geography and to be used as a navigation/exploration tool. Not for alteration, reproduction, publishing or distribution outside of PAHO-WHO without permission. The boundaries and names shown and the designations used on this map do not imply the expression of any opinion whatsoever on the part of the World Health Organization concerning the legal status of any country, territory, city or area or of its authorities, or concerning the delimitation of its frontiers or boundaries. Dotted and dashed lines on maps represent approximate border lines for which there may not yet be full agreement.

Lịch sử lây lan vi-rút Zika (ca bệnh trên người và/ hoặc muỗi mang vi-rút được báo cáo)

1978

Human cases and / or mosquito carriage have been reported in:

Africa - Burkina Faso, Cameroon, Central African Republic, Gabon, Ivory Coast, Nigeria, Senegal, Sierra Leone and Uganda. **Asia** - Cambodia, Indonesia, Malaysia, Pakistan and Thailand. **The Pacific Region** - Cook Islands, French Polynesia, Guam, Micronesia and New Caledonia, Easter Island (Chile). **Americas**: Brazil, Barbados, Bolivia, Colombia, Dominican Republic, Guadeloupe, Guatemala, Guyana, French Guiana, Haiti, Honduras, Ecuador, El Salvador, Martinique, Mexico, Panama, Paraguay, Puerto Rico, Saint Martin, Suriname, US Virgin Islands, Venezuela

Data Sources: IHR National Focal Points to PAHO-WHO CHA IR ARQ and through the Ministry of Health websites, 2014-2016; ECDC, 2016. Report Production: PAHO-WHO AD CHA IR ARQ

© Pan American Health Organization - World Health Organization (WHO) 2016. All rights reserved. The map is intended for general representation of data and geography and to be used as a navigation/exploration tool. Not for alteration, reproduction, publishing or distribution outside of PAHO-WHO without permission. The boundaries and names shown and the designations used on this map do not imply the expression of any opinion whatsoever on the part of the World Health Organization concerning the legal status of any country, territory, city or area or of its authorities, or concerning the delimitation of its frontiers or boundaries. Dotted and dashed lines on maps represent approximate border lines for which there may not yet be full agreement.

Lịch sử lây lan vi-rút Zika (ca bệnh trên người và/ hoặc muỗi mang vi-rút được báo cáo)

2007

Yap Island (Micronesia) and Guam, 2007

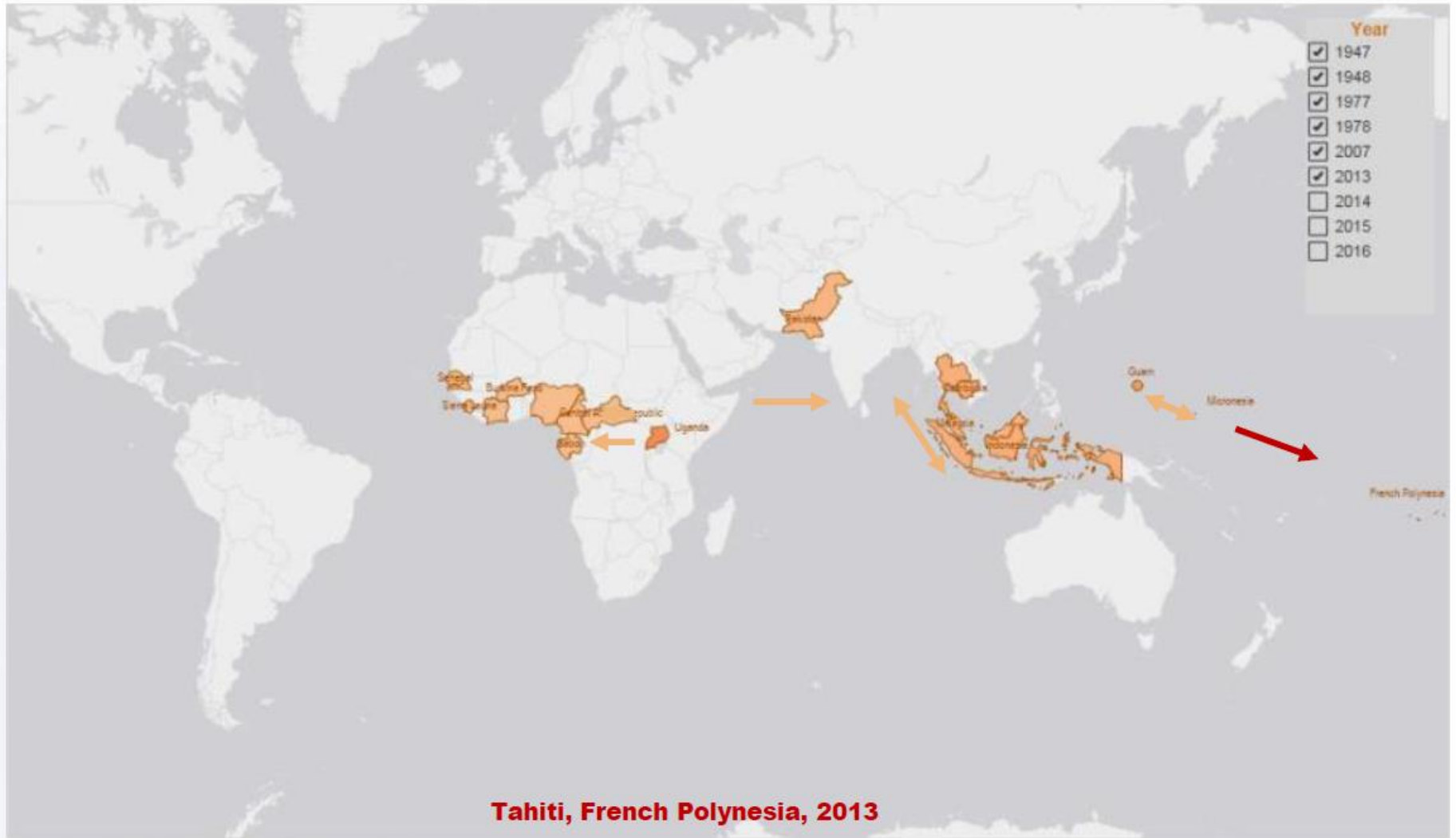
Human cases and / or mosquito carriage have been reported in:
Africa - Burkina Faso, Cameroon, Central African Republic, Gabon, Ivory Coast, Nigeria, Senegal, Sierra Leone and Uganda. **Asia** - Cambodia, Indonesia, Malaysia, Pakistan and Thailand. **The Pacific Region** - Cook Islands, French Polynesia, Guam, Micronesia and New Caledonia, Easter Island (Chile). **Americas**: Brazil, Barbados, Bolivia, Colombia, Dominican Republic, Guadeloupe, Guatemala, Guyana, French Guiana, Haiti, Honduras, Ecuador, El Salvador, Martinique, Mexico, Panama, Paraguay, Puerto Rico, Saint Martin, Suriname, US Virgin Islands, Venezuela

Data Sources: IHR National Focal Points to PAHO-WHO CHA IRRARO and through the Ministry of Health websites, 2014-2016; ECDC, 2016. Report Production: PAHO-WHO AD CHA IRRARO
 © Pan American Health Organization - World Health Organization (WHO) 2016. All rights reserved. The map is intended for general representation of data and geography and to be used as a navigation/exploration tool. Not for alteration, reproduction, publishing or distribution outside of PAHO-WHO without permission. The boundaries and names shown and the designations used on this map do not imply the expression of any opinion whatsoever on the part of the World Health Organization concerning the legal status of any country, territory, city or area or of its authorities, or concerning the delimitation of its frontiers or boundaries. Dotted and dashed lines on maps represent approximate border lines for which there may not yet be full agreement.

Lịch sử lây lan vi-rút Zika (ca bệnh trên người và/ hoặc muỗi mang vi-rút được báo cáo)

2013

Tahiti, French Polynesia, 2013

Human cases and / or mosquito carriage have been reported in:

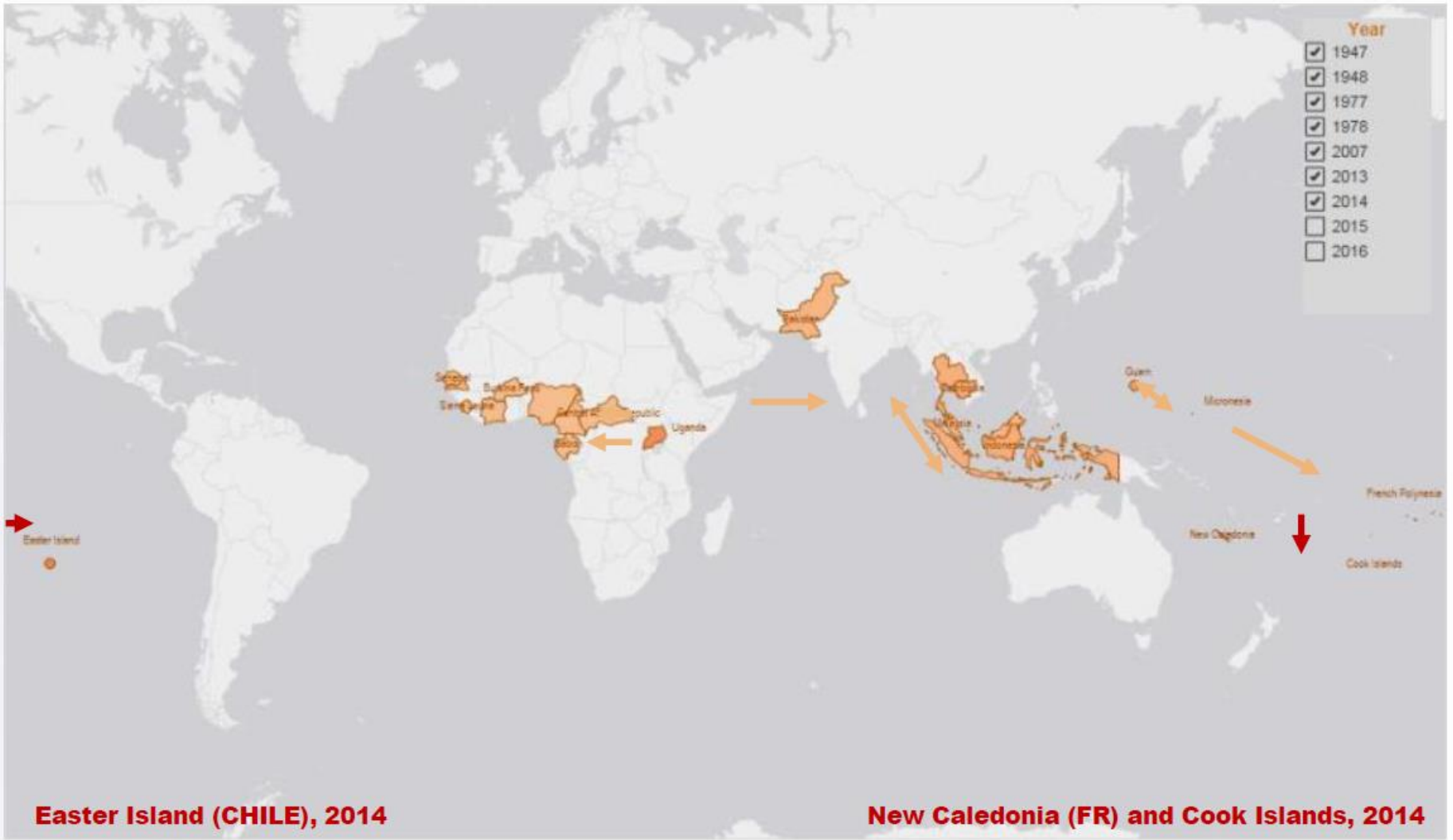
Africa - Burkina Faso, Cameroon, Central African Republic, Gabon, Ivory Coast, Nigeria, Senegal, Sierra Leone and Uganda. **Asia** - Cambodia, Indonesia, Malaysia, Pakistan and Thailand. **The Pacific Region** - Cook Islands, French Polynesia, Guam, Micronesia and New Caledonia, Easter Island (Chile). **Americas**: Brazil, Barbados, Bolivia, Colombia, Dominican Republic, Guadeloupe, Guatemala, Guyana, French Guiana, Haiti, Honduras, Ecuador, El Salvador, Martinique, Mexico, Panama, Paraguay, Puerto Rico, Saint Martin, Suriname, US Virgin Islands, Venezuela

Data Sources: IHR National Focal Points to PAHO-WHO CHA IR ARD and through the Ministry of Health websites, 2014-2016; ECDC, 2016. Report Production: PAHO-WHO AD CHA IR ARD

© Pan American Health Organization - World Health Organization (WHO) 2016. All rights reserved. The map is intended for general representation of data and geography and to be used as a navigation/exploration tool. Not for alteration, reproduction, publishing or distribution outside of PAHO-WHO without permission. The boundaries and names shown and the designations used on this map do not imply the expression of any opinion whatsoever on the part of the World Health Organization concerning the legal status of any country, territory, city or area or of its authorities, or concerning the limitation of its frontiers or boundaries. Dotted and dashed lines on maps represent approximate border lines for which there may not yet be full agreement.

Lịch sử lây lan vi-rút Zika (ca bệnh trên người và/ hoặc muỗi mang vi-rút được báo cáo)

2014

Easter Island (CHILE), 2014

New Caledonia (FR) and Cook Islands, 2014

Human cases and / or mosquito carriage have been reported in:
Africa - Burkina Faso, Cameroon, Central African Republic, Gabon, Ivory Coast, Nigeria, Senegal, Sierra Leone and Uganda. **Asia** - Cambodia, Indonesia, Malaysia, Pakistan and Thailand. **The Pacific Region** - Cook Islands, French Polynesia, Guam, Micronesia and New Caledonia, Easter Island (Chile). **Americas**: Brazil, Barbados, Bolivia, Colombia, Dominican Republic, Guadeloupe, Guatemala, Guyana, French Guiana, Haiti, Honduras, Ecuador, El Salvador, Martinique, Mexico, Panama, Paraguay, Puerto Rico, Saint Martin, Suriname, US Virgin Islands, Venezuela

Data Sources: IHR National Focal Points to PAHO-WHO CHA IR ARD and through the Ministry of Health websites, 2014-2016; ECDC, 2016. Report Production: PAHO-WHO AD CHA IR ARD
 © Pan American Health Organization - World Health Organization (WHO) 2016. All rights reserved. The map is intended for general representation of data and geography and to be used as a navigation/exploration tool. Not for alteration, reproduction, publishing or distribution outside of PAHO-WHO without permission. The boundaries and names shown and the designations used on this map do not imply the expression of any opinion whatsoever on the part of the World Health Organization concerning the legal status of any country, territory, city or area or of its authorities, or concerning the limitation of its frontiers or boundaries. Dotted and dashed lines on maps represent approximate border lines for which there may not yet be full agreement.

Brazil May 2015

Lây lan mạnh ở châu Mỹ 2016

(và tại các khu vực khác trên toàn cầu vào 15 tháng qua)

Human cases and / or mosquito carriage have been reported in:

Africa - Burkina Faso, Cameroon, Central African Republic, Gabon, Ivory Coast, Nigeria, Senegal, Sierra Leone and Uganda. **Asia** - Cambodia, Indonesia, Malaysia, Pakistan and Thailand. **The Pacific Region** - Cook Islands, French Polynesia, Guam, Micronesia and New Caledonia, Easter Island (Chile). **Americas**: Brazil, Barbados, Bolivia, Colombia, Dominican Republic, Guadeloupe, Guatemala, Guyana, French Guiana, Haiti, Honduras, Ecuador, El Salvador, Martinique, Mexico, Panama, Paraguay, Puerto Rico, Saint Martin, Suriname, US Virgin Islands, Venezuela

Data Sources: IHR National Focal Points to PAHO-WHO CHA IRARO and through the Ministry of Health websites, 2014-2016; ECDC, 2016. Report Production: PAHO-WHO AD CHA IRARO

© Pan American Health Organization - World Health Organization (WHO) 2016. All rights reserved. The map is intended for general representation of data and geography and to be used as a navigation/exploration tool. Not for alteration, reproduction, publishing or distribution outside of PAHO-WHO without permission. The boundaries and names shown and the designations used on this map do not imply the expression of any opinion whatsoever on the part of the World Health Organization concerning the legal status of any country, territory, city or area or of its authorities, or concerning the limitation of its frontiers or boundaries. Dotted and dashed lines on maps represent approximate border lines for which there may not yet be full agreement.

Zika: Thông tin cơ bản

- Thời kỳ ủ bệnh: 3-12 ngày^{1,2}
- Triệu chứng: sốt, phát ban, viêm kết mạc, đau cơ và khớp, mệt mỏi, nhức đầu
  - Thường biểu hiện bệnh nhẹ và tự khỏi (trong vòng 2-7 ngày)
  - Tỷ lệ bệnh không có triệu chứng cao (khoảng 81.5%)³
- Đường truyền bệnh chính:
  - Do muỗi Aedes đốt\chích, đặc biệt là muỗi Aedes aegypti
- Các đường lây truyền khác:
  - Lây truyền mẹ-con
  - Qua đường tình dục
  - Qua truyền máu

¹ WHO. [Zika Fact sheet, January 2016](#) Last accessed 29 January 2016

² ECDC. [Zika virus infection - Factsheet for health professionals, November 2015](#). Last accessed 29 January 2016

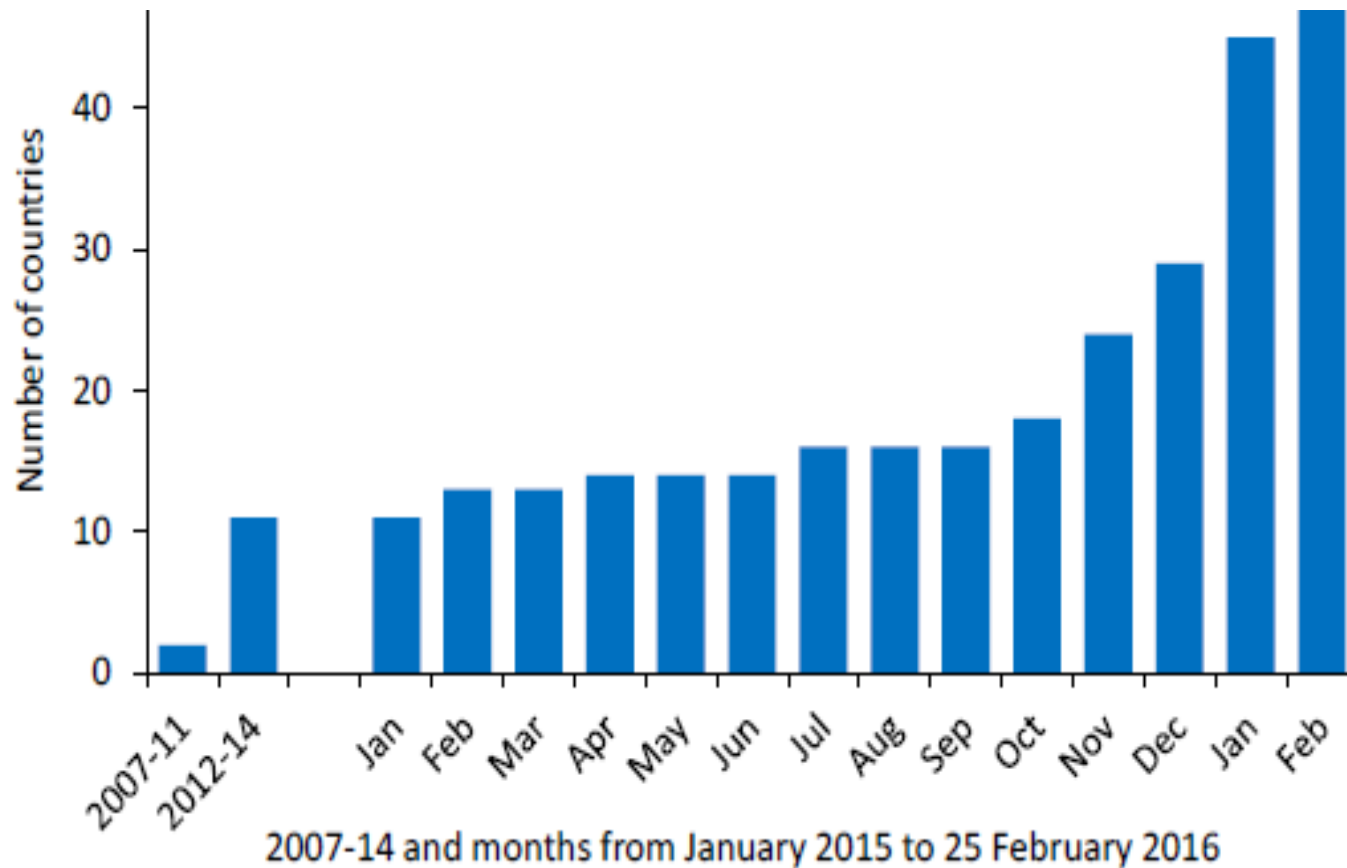
³ Duffy et al. Zika Virus Outbreak on Yap Island, Federated States of Micronesia. N Engl J Med, 2009, 360:2536-43

CẬP NHẬT TÌNH HÌNH DỊCH TỄ HỌC

Số liệu cộng dồn các nước, VÙNG & lãnh thổ báo cáo lây lan vi-rút Zika, 2007-2014, và theo tháng từ 1/1/2015 đến 25/2/2016

1/1/2007 – 25/2/2016: 52 QUỐC GIA

Đảo Marshall, Saint Vincent & Grenadines, Trinidad & Tobago b/c lây truyền địa phương

WHO khu vực

Nước, lãnh thổ hoặc khu vực

Báo cáo lây lan địa phương tại chỗ (n = 40)	AFRO (n=1)	Cabo Verde
	AMRO/PAHO (n=31)	Aruba, Barbados, Bolivia, Bonaire, Brazil, Colombia, Costa Rica, Curaçao, Dominican Republic, Ecuador, El Salvador, French Guiana, Guadeloupe, Guatemala, Guyana, Haiti, Honduras, Jamaica, Martinique, Mexico, Nicaragua, Panama, Paraguay, Puerto Rico, Saint Martin, Sint Maarten, Saint Vincent and the Grenadines, Suriname, Trinidad and Tobago, United States Virgin Islands, Venezuela
	SEARO (n=2)	Maldives, Thailand
	WPRO (n=6)	American Samoa, Marshall Islands, Samoa, Solomon Islands, Tonga, Vanuatu
Có dấu hiệu vi-rút lưu hành (n = 6)	AFRO (n=1)	Gabon
	SEARO (n=1)	Indonesia
	WPRO (n=4)	Cambodia, Fiji, Philippines, Malaysia
Nước/ lãnh thổ/ vùng đã chấm dứt dịch (n = 5)	AMRO/PAHO (n=1)	Isla de Pascua – Chile
	WPRO (n=4)	Cook Islands, French Polynesia, New Caledonia, Yap – Micronesia (Federated States of)
Mắc bệnh tại chỗ không do véc-tơ truyền bệnh (n = 1)	AMRO/PAHO (n=1)	Texas – United States of America

*Available information does not permit qualification of the intensity of viral circulation and therefore the risk of infection; the situation is extremely variable according to countries, and this information should be used with caution.

Nguy cơ lây lan Sốt xuất huyết = nguy cơ lây lan vi-rút Zika

Source: Murray NE, Quam MB, Wilder-Smith A. Epidemiology of dengue: past, present and future prospects. *Clinical epidemiology.* 2013;5:299.

Sự gia tăng bệnh đầu nhỏ & h/c Guillain-Barré theo địa điểm nơi dịch Zika được ghi nhận (đến 26/2/2016)

Table 2. Countries, territories and areas reporting microcephaly cases potentially associated with Zika virus infection.

Reporting country	Number of reported microcephaly cases potentially related to a Zika virus infection	Probable location of infection
French Polynesia	9	French Polynesia
Brazil	583	Brazil
Hawaii (United States of America) ⁶	1	Brazil
Slovenia ⁷	1	Brazil

Table 3. Countries, territories or areas reporting GBS potentially related to Zika virus infection.

Increased incidence of GBS cases (without biological confirmation of the association with Zika)	Increased GBS incidence and biological confirmation of Zika infection in at least some of the cases	Reporting GBS with laboratory confirmed Zika virus infection (without increase of GBS incidence)
Brazil	French Polynesia	Martinique
El Salvador	Suriname	Puerto Rico
Colombia	Venezuela	

Chứng\Bệnh đầu nhỏ (microcephaly) là gì?

- Trên lâm sàng biểu hiện đầu nhỏ so sánh với các trẻ sơ sinh khác cùng tuổi và cùng giới tính
- Đo vòng đầu (Head circumference [HC]) hoặc vòng chẩm trán (occipitofrontal circumference [OFC])
- Đánh giá chính xác dựa vào thể tích hộp sọ (intracranial brain)
- Liên quan tới các vấn đề về nhận thức và/hoặc thần kinh
- Cơ chế
  - Nguyên phát: do sự phát triển bất thường (thường là do di truyền)
  - Thứ phát: do sự đình trệ hay phá hủy trong q/trình hình thành bình thường của các mô não (do nhiễm khuẩn, phá hủy mạch máu)
- Khó giám sát vì sử dụng các định nghĩa và thuật ngữ không nhất quán

Bệnh đầu nhỏ và Zika

Điều chúng ta biết

- Có một số ít ca xét nghiệm Zika dương tính trên trẻ sơ sinh mắc bệnh đầu nhỏ
- Biểu hiện bệnh đầu nhỏ thường xảy ra do một số tác nhân vi-rút gây bệnh khác
  - Dựa trên ảnh/chụp cắt lớp của một số trẻ nhiễm Zika tại Brazil
  - Điều tra hồi cứu từ vụ dịch tại French Polynesia
  - Trẻ sơ sinh có những nhiễm trùng khác từ trong tử cung, như nhiễm cytomegalovirus (CMV)

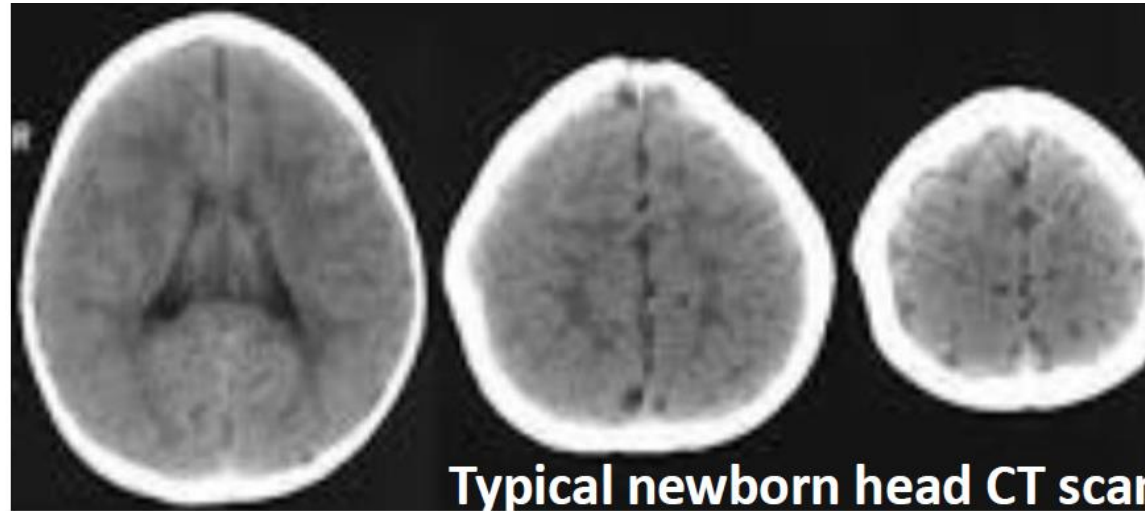
Điều chúng ta chưa biết

- Mối liên hệ nhân quả giữa vi-rút Zika và bệnh đầu nhỏ
- Biểu hiện các dạng bệnh lý đầy đủ của trẻ bị bệnh
- Thời gian nhiễm vi-rút trong quá trình mang thai có ảnh hưởng như thế nào
- Sự ảnh hưởng của nhiễm Zika nặng ở người mẹ
- Mức độ của các nguy cơ

Trẻ sơ sinh mắc bệnh đầu nhỏ

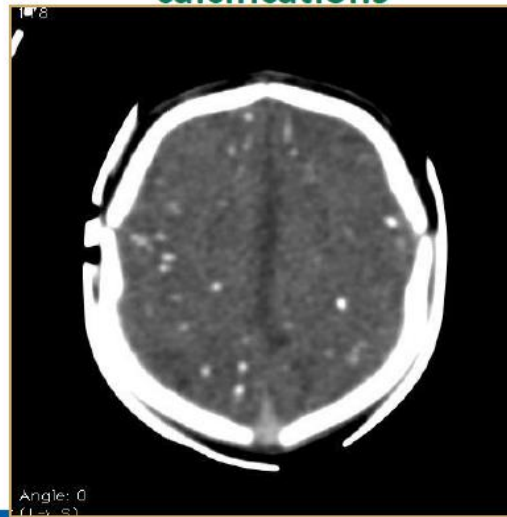

AP Photos/Felipe Dana

Typical newborn head CT scan

scattered intracranial calcifications

enlarged ventricles and volume loss

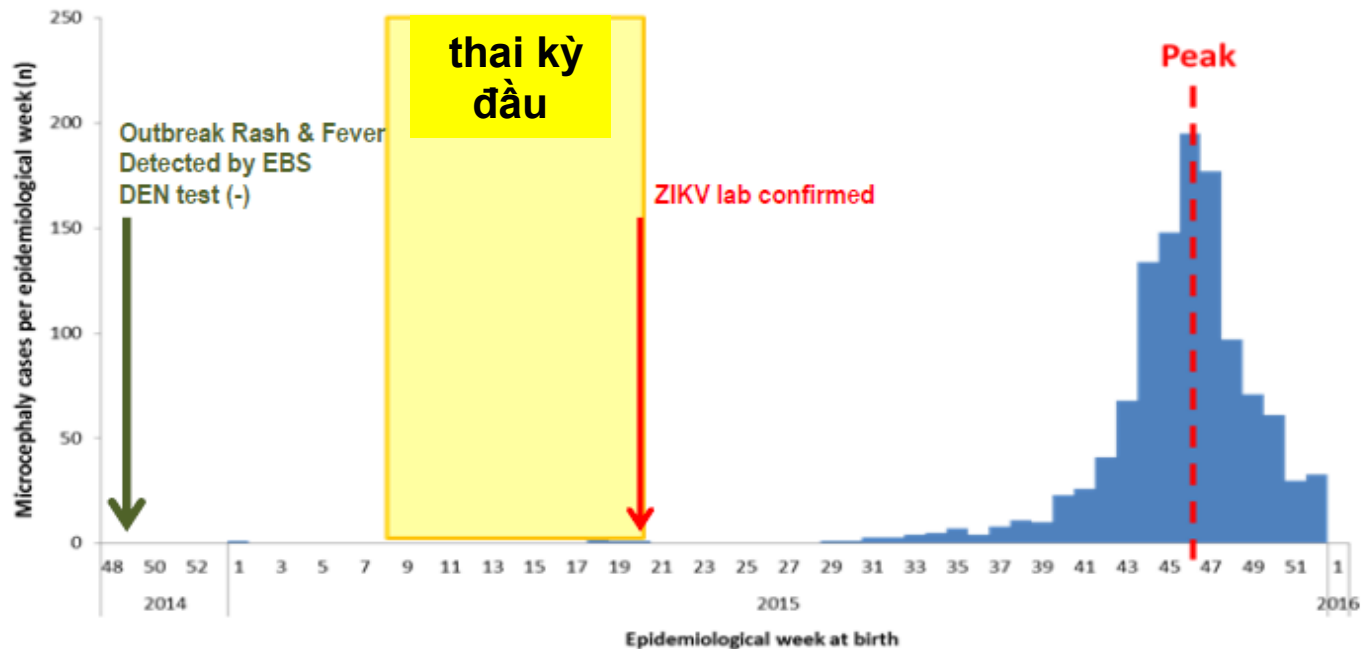

Bệnh đầu nhỏ ở Brazil

- Từ 22/10/2015 đến 20/2/2016: 5640 trường hợp nghi ngờ bệnh đầu nhỏ và/hoặc dị tật hệ thần kinh trung ương bao gồm 120 trường hợp tử vong được báo cáo tại Brazil. Điều này đối nghịch với giai đoạn 2001-2014 khi báo cáo trung bình hàng năm là 163 trường hợp.
- trong số 5640 ca có 1533 ca được điều tra, trong đó có: 583 trường hợp xác định; 4107 ca đang được tiếp tục điều tra; loại trừ đã 950.

Đường cong dịch tễ các trường hợp bệnh đầu nhỏ ở trẻ sơ sinh (sinh đủ tháng) và lưu hành của vi-rút Zika trước đó: Bang Pernambuco, Brazil, 2015

Vi-rút Zika và bệnh đầu nhỏ ở Brazil

- Báo cáo về sự gia tăng đáng kể các trường hợp trẻ sơ sinh với bệnh đầu nhỏ vào năm 2015 tại Brazil; Tuy nhiên số liệu nền không được biết.
  - Hình ảnh trên siêu âm và chụp cắt lớp tương tự như dị tật do các tác nhân gây nhiễm khác đã được biết (VD. rubella)
  - Vi-rút Zika được xác định trên một số trẻ sơ sinh với bệnh đầu nhỏ và trên các bào thai bị sảy
  - Có một số trường hợp trẻ sơ sinh với bệnh đầu nhỏ nhưng xét nghiệm âm tính với vi-rút Zika
- Tỷ lệ mắc mới của bệnh đầu nhỏ trong số các bào thai có nhiễm Zika bẩm sinh chưa được biết.

Tỉ lệ mắc bệnh đầu nhỏ theo thời gian: Brazil

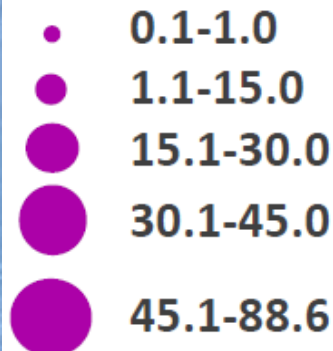
2010 - 2014

2015

Trường hợp/ 1000 trẻ sơ sinh

Hội chứng Guillain-Barré (GBS)

- GBS là một bệnh tự miễn của hệ thần kinh gây ra các biểu hiện yếu cơ, và liệt.
- Thường đối xứng và tiến triển
- Có thể kéo dài vài tuần tới vài tháng;
  - Phần lớn hồi phục hoàn toàn, nhưng một số trường hợp gây tổn thương vĩnh viễn;
  - 1 trường hợp tử vong trên 20 bệnh nhân.
- Nguyên nhân chưa được biết. Phần lớn các trường hợp được báo cáo có bị nhiễm trước khi xuất hiện các triệu chứng của GBS.
  - Vắc-xin cũng có mối liên quan với GBS (VD. Vắc-xin cúm lợn swine influenza vaccine 1976).

GBS và Zika

- Brazil báo cáo gia tăng số ca nhiễm vi-rút Zika đồng thời có biểu hiện của GBS.
- Tại Mỹ, mỗi năm có 1-2 ca mắc GBS / 100.000 người
  - Phần lớn các ca không rõ nguyên nhân,
  - Chùm ca bệnh thực sự rất hiếm gặp.
- Mối liên quan giữa GBS và vi-rút Zika vẫn chưa được biết rõ.

Pyriproxyfen và bệnh đầu nhỏ

- Tháng 2/2016 - Báo chí đăng tải thông tin về khả năng có sự liên quan giữa chất diệt ấu trùng pyriproxyfen với bệnh đầu nhỏ.
- Pyriproxyfen (chứa pyridine) đã được sử dụng từ nhiều thập kỷ và chưa bao từng được báo cáo có sự liên quan này.
- Sự phơi nhiễm với pyriproxyfen không giải thích cho những kết quả nghiên cứu gần đây cho thấy sự hiện diện của vi-rút Zika trong não của trẻ sơ sinh mắc bệnh đầu nhỏ.
- Xem hướng dẫn sử dụng pyriproxyfen của WHO http://www.who.int/water_sanitation_health/water-quality/guidelines/chemicals/pyriproxyfen-background.pdf?ua=1

KHUYẾN NGHỊ

Khuyến nghị: Giám sát

- Tăng cường hệ thống giám sát hiện có đối với các bệnh do arbo-virút (vd **giám sát trọng điểm SXH**)
- Nâng cao **nhận thức của nhân viên y tế** đối với các trường hợp nghi ngờ mắc vi-rút Zika đ/v các ca có triệu chứng giống với SXH
  - Đặc biệt khi có **tiền sử đi** tới các vùng đang có lây lan Zika
- Nâng cao nhận thức của nhân viên y tế về các chùm ca **bệnh đầu nhỏ** hoặc các **dị tật về hệ thần kinh trung ương khác**, và hội chứng Guillain-Barré (**GBS**)
  - Và yêu cầu họ báo cáo ngay cho các cơ quan chức năng y tế khi quan sát thấy những dấu hiệu bất thường
- Thu thập và **chia sẻ thông tin** về dịch Zika với WHO thông qua qui chế của điều lệ y tế quốc tế IHR

Định nghĩa ca bệnh Zika tạm thời của WHO

Ca nghi ngờ

Là người có biểu hiện phát ban và/ hoặc sốt và có kèm theo ít nhất một trong các triệu chứng/ dấu hiệu sau:

- Đau khớp (arthralgia); **hoặc**
- Viêm khớp (arthritis); **hoặc**
- Viêm kết mạc (không có mủ/ xung huyết).

Ca có thể

Là ca nghi ngờ với kết quả xét nghiệm **kháng thể IgM** dương tính với vi-rút Zika¹ và có **yếu tố dịch tễ²**

Ca xác định

Là người có kết quả xét nghiệm xác định đối với nhiễm vi-rút Zika :

- Sự hiện diện của **RNA hoặc kháng nguyên** của vi-rút Zika trong huyết thanh, hoặc trong các mẫu bệnh phẩm khác (vd. Nước bọt, mô, nước tiểu, máu); **hoặc**
- IgM dương tính đối với vi-rút Zika và PRNT₉₀ nồng độ chuẩn ≥ 20 và vi-rút Zika PRNT₉₀ tỉ lệ nồng độ chuẩn ≥ 4 so với các flavivirus khác; và đã loại trừ các flavivirus khác

Lưu ý

- ¹ khi không có bằng chứng về nhiễm các loại flavivirus khác
² tiếp xúc với ca bệnh xác định, hoặc có tiền sử sống tại hoặc đi tới vùng có sự lây lan tại chỗ của vi-rút Zika trong vòng 2 tuần trước khi khởi phát bệnh

Hướng dẫn tạm thời của WHO

Đánh giá trẻ sơ sinh mắc bệnh đầu nhỏ trong bối cảnh Zika

- **Vòng đầu được đo ít nhất 24 giờ sau khi sinh và trong tuần đầu tiên với sử dụng kỹ thuật chuẩn**
  - **SD (độ lệch chuẩn) được tính** cụ thể đối với giới tính và tuổi thai
  - Sử dụng WHO Growth Standards đối với trẻ sơ sinh đủ tháng/ Intergrowth standards đối với trẻ sơ sinh thiếu tháng
- Trẻ sơ sinh với chu vi vòng đầu:
  - Nhỏ hơn -2 SD (> 2 SD dưới giá trị trung bình) → bệnh đầu nhỏ
  - Nhỏ hơn -3 SD (> 3 SD dưới giá trị trung bình) → bệnh đầu nhỏ trầm trọng
- Trẻ sơ sinh với vòng đầu nhỏ hơn -2 SD
  - Cần đánh giá lâm sàng và theo dõi thường xuyên
  - Chụp hệ thần kinh nếu – 3 SD
- Trẻ sơ sinh với bệnh đầu nhỏ và có cấu trúc não bất thường:
  - Được chẩn đoán bằng hình ảnh, hoặc có bất thường về thần kinh hay phát triển không bình thường → bệnh đầu nhỏ với não bất thường

Khuyến nghị: Truyền thông nguy cơ

- Truyền thông nguy cơ cần được tăng cường tại các nước có sự lây lan vi-rút Zika
  - Nhằm giải tỏa sự lo lắng của người dân, tăng cường sự tham gia của cộng đồng, cải thiện c/tác báo cáo, và đảm bảo kiểm soát véc-tơ truyền bệnh và các biện pháp bảo vệ cá nhân.
- Cung cấp thông tin và lời khuyên cập nhật **cho những người đi tới vùng có lây truyền vi-rút Zika**
  - Về nguy cơ tiềm tàng và các biện pháp đề phòng để làm giảm khả năng phơi nhiễm đối với muỗi đốt.
- Cần lưu ý tới **nhóm phụ nữ trong tuổi sinh đặc biệt là phụ nữ mang thai**
  - Đảm bảo để họ có được thông tin và tài liệu cần thiết để giảm nguy cơ phơi nhiễm.
- **Giảm sự sợ hãi và lo lắng trong cộng đồng** qua việc chia sẻ thông tin

This panel has a red background. At the top left is the WHO logo and the text 'World Health Organization'. To the right is a blue silhouette of a pregnant woman. Below the logo is a small mosquito icon. The main title is 'Is ZIKA a risk if I am PREGNANT?' in white and blue text. Below the title are four yellow and blue text boxes: 'Everyone runs the same risk of getting infected by Zika.', 'Symptoms of Zika virus disease are generally mild.', 'There is a risk that Zika may cause microcephaly in your baby.', and 'Protect yourself from mosquito bites and see a doctor if you think you have been infected.' At the bottom is the hashtag '#ZikaVirus' in white.

World Health Organization

Is ZIKA a risk if I am PREGNANT?

Everyone runs the same risk of getting infected by Zika.

Symptoms of Zika virus disease are generally mild.

There is a risk that Zika may cause microcephaly in your baby.

Protect yourself from mosquito bites and see a doctor if you think you have been infected.

#ZikaVirus

This panel has a yellow background. At the top center is the WHO logo and the text 'World Health Organization'. To the right is a blue silhouette of a person on a bicycle. Below the logo is a mosquito icon inside a circle. The main title is 'Will I catch ZIKA if I TRAVEL?' in black and red text. Below the title are three yellow and green text boxes: 'You could catch Zika virus if you are bitten by a mosquito in areas where the virus circulates.', 'Follow travel advice from your national health authorities and protect yourself from mosquito bites.' At the bottom is the hashtag '#ZikaVirus' in white.

World Health Organization

Will I catch ZIKA if I TRAVEL?

You could catch Zika virus if you are bitten by a mosquito in areas where the virus circulates.

Follow travel advice from your national health authorities and protect yourself from mosquito bites.

#ZikaVirus

This panel has a green background. At the top right is the WHO logo and the text 'World Health Organization'. To the left is a small mosquito icon. To the right is a yellow silhouette of a person in a protective suit. The main title is 'Can I catch ZIKA through SEX?' in white and yellow text. Below the title are four yellow and blue text boxes: 'It is possible that Zika virus is transmitted by sex.', 'Do you plan to visit areas where Zika is known to occur?', 'Or is your sexual partner returning from an affected area?', and 'If so, practise safer sex (e.g. use condoms correctly and consistently) or abstain from sex.' At the bottom is the hashtag '#ZikaVirus' in white.

World Health Organization

Can I catch ZIKA through SEX?

It is possible that Zika virus is transmitted by sex.

Do you plan to visit areas where Zika is known to occur?

Or is your sexual partner returning from an affected area?

If so, practise safer sex (e.g. use condoms correctly and consistently) or abstain from sex.

#ZikaVirus

Hướng dẫn tạm thời của WHO

Dự phòng lây truyền vi-rút Zika qua đường tình dục

1. Tất cả các bệnh nhân (nam và nữ) **nhiễm vi-rút Zika** và bạn tình của họ (đặc biệt là phụ nữ mang thai) cần được cung cấp **thông tin về nguy cơ lây nhiễm vi-rút Zika qua đường tình dục**, về các biện pháp tránh thai và thực hành quan hệ tình dục an toàn, và cần được cung cấp bao cao su nếu khả thi.
2. Bạn tình của phụ nữ mang thai, đang sống hoặc trở về từ vùng có sự lây truyền vi-rút Zika, cần áp dụng **việc thực hành tình dục an toàn hoặc kiêng quan hệ tình dục trong quá trình mang thai**.
3. Do phần lớn các trường hợp nhiễm Zika không có triệu chứng:
  - a. Đàn ông và phụ nữ **đang sống tại các vùng** có sự lây lan Zika tại chỗ **nên chú ý thực hành tình dục an toàn** hoặc kiêng quan hệ tình dục.
  - b. Đàn ông và phụ nữ **trở về từ** những vùng có sự lây lan Zika tại chỗ **nên chú ý thực hành tình dục an toàn** hoặc kiêng quan hệ tình dục trong vòng **ít nhất 4 tuần sau khi trở về**.

Hướng dẫn tạm thời của WHO

Cung cấp máu an toàn và cho con bú sữa mẹ trong các vụ dịch Zika

Đảm bảo cung cấp máu đầy đủ và an toàn

- Các vùng không bị ảnh hưởng
  - Hoãn việc cho máu 28 ngày đối với những người hiến máu trở về từ vùng dịch
- Các vùng bị ảnh hưởng
  - Hoãn việc cho máu 28 ngày nếu gần đây được xác định bị nhiễm Zika hoặc có biểu hiện lâm sàng như nhiễm Zika
  - Hoãn quan hệ tình dục 28 ngày với người được xác định hoặc nghi ngờ bị nhiễm Zika

Xem thêm thông tin chi tiết tại: <http://who.int/csr/resources/publications/zika/safe-blood/en/>

Cho con bú sữa mẹ

- Các khuyến nghị hiện tại của WHO về nuôi con bằng sữa mẹ vẫn được áp dụng trong bối cảnh lây nhiễm vi-rút Zika hiện nay.
- Các bà mẹ có chẩn đoán ca nghi ngờ, ca có thể hoặc ca xác định Zika, trong quá trình mang thai hoặc sau khi sinh, cần nhận được hỗ trợ từ nhân viên y tế để có thể bắt đầu và duy trì việc cho con bú, như các bà mẹ khác.

Xem thêm thông tin chi tiết tại:

<http://www.who.int/csr/resources/publications/zika/breastfeeding/en/>

Khuyến nghị: các biện pháp Kiểm soát véc-tơ và bảo vệ cá nhân

- Tăng cường khuyến khích và thực hiện các biện pháp kiểm soát véc-tơ và các biện pháp bảo vệ cá nhân

để làm giảm nguy cơ phơi nhiễm với vi-rút Zika.

Tóm tắt

- Bằng chứng về sự liên quan giữa bệnh đầu nhỏ và nhiễm vi-rút Zika buộc chúng ta phải quan tâm khẩn cấp, nhưng chưa được kết luận
  - *Nghiên cứu bệnh-chứng đang được tiến hành nhằm xác định mối liên quan.*
- Sử dụng thuốc diệt ấu trùng để kiểm soát muỗi có liên quan bệnh là giải thích chưa hợp lý.
- Ít bằng chứng cho Zika gây ra GBS, nhưng rất nhiều loại nhiễm trùng khác được cho rằng đã xảy ra trước khi có biểu hiện của GBS
- Việt Nam cần có số liệu nền (baseline) về bệnh đầu nhỏ và GBS.

TRÂN TRỌNG CÁM ƠN !